Županijsko izvješće: Zadarska županija

Godina provedbe: 2020

Broj održanih sastanaka: 2
Broj usvojenih programa: 0

Provedeni programi
Provedeni su preventivni programi Zdrav za 5, Mentalno zdravlje za sve i Trening životnih vještina koji se od školske godine 2019./2020. opet počeo provoditi u osnovnim školama na području Zadarske županije, no za 5. i 6. razrede. Program su proveli razrednici te voditelji školskih preventivnih programa u suradnji sa koordinatorima i Zavodom za javno zdravstvo Zadar uz potporu Grada Zadra i Zadarske županije.

Provedene ostale aktivnosti
Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe droga Zadarske županije i u 2020. godini nastavilo je suradnju sa dionicima u području prevencije ovisnosti i suzbijanja zlouporaba droga, kako na lokalnoj, tako i na nacionalnoj razini. Kao i svake godine, i u 2020., obilježen je Mjesec borbe protiv ovisnosti u razdoblju od 15.11. do 15.12. i Međunarodni dan borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama (26.6.). U programu obilježavanja i u preventivnim aktivnostima vezanim za suzbijanje zlouporabe droga, tijekom cijele godine sudjelovali su predstavnici Zadarske županije, Grada Zadra, udruge iz područja prevencije ovisnosti i suzbijanja zlouporabe droga, ostalih udruga civilnog društva, zdravstvene ustanove, odgojno obrazovne ustanove (škole i Sveučilište u Zadru) terapijske zajednice, volonteri i ostala stručna i zainteresirana javnost uključujući i PU zadarsku.

Usvojeni dokumenti

Problemi u radu
Povjerenstvo ne bilježi probleme u svom radu.

Oblici suradnje i slično

Ciljevi županijske politike prema Akcijskom planu
Sukladno Planu za zdravlje žitelja Zadarske županije borba protiv ovisnosti strateški je zdravstveni prioritet broj 1. Ciljevi uspostavljeni navedenim Planom ostvareni su u području realizacije provedbe međunarodnog licenciranog preventivnog programa u sve osnovne škole na području Zadarske županije.

Utrošena financijska sredstva za područje suzbijanja ovisnosti (zlouporabe droga)
Iz proračuna županije: 159.850,00kn
Iz proračuna gradova: 310.000,00kn
Sveukupno: 469.850,00kn

Popis ustanova i organizacija koje djeluju u području suzbijanja zlouporabe droga na području županije
Socijalne ustanove: Centar za socijalnu skrb Zadar, Centar za socijalnu skrb Biograd na Moru, Centar za socijalnu skrb Benkovac, Dom za odgoj djece i mladeži Zadar
Zdravstvene ustanove: Opća bolnica Zadar, Zavod za javno zdravstvo Zadar, Dom zdravlja Zadarske županije, Zavod za hitnu medicinu Zadarske županije, Ljekarne Zadar, Psihijatrijska bolnica Ugljan
Nevladine organizacije: Porat-udruga apstinenata za pomoć pri resocijalizaciji, Nada -udruga za suzbijanje zlouporabe droga i pomoć obiteljima ovisnika, terapijske zajednice Mondo Nuovo i Cenacolo, Volonterski centar Zadar, Caritas Zadarske nadbiskupije

Podatci o broju liječenih ovisnika od strane službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti (SZPO)

Sveukupan broj ovisnika o drogama: 599
Broj opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 536
Broj novopridošlih opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 9
Broj konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 53
Broj novopridošlih konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 4

Stopa liječenih ovisnika na području županije: 536,49/100.000 st. u dobi od 15 do 64 godine.

Izvješće o suradnji Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti s nadležnim ustanovama (CZSS, DO, županijski uredi, NVO i druge relevantne ustanove) na području županije

Unatoč epidemiji COVID-19 bolesti koja je zahtijevala promjene u rasporedu i radu Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti, Služba je nastavila sa primjerenim i adekvatnim radom na području ovisnosti sukladno Nacionalnoj strategiji za suzbijanje zlouporabe droga kao i Akcijskim planom RH.
Osim osiguranja redovitog liječenja pacijenata, nastavljena je suradnja sa ustanovama socijalne skrbi, Probacijskim uredom, Domom za odgoj djece i mladeži, zatvorskim sustavom i pravosudnim ustanovama u Županiji, Udrugom Porat, TZ Mondo Nuovo, Susret, Neovisnost, Crvenim križem i Klubom liječenih alkoholičara, Kontinuirna je suradnja sa CZSS u svezi pacijenata koji su uključeni u obiteljski i roditeljski nadzor te maloljetnika kojima je određena obavezna mjera liječenja od droga. Sa Probacijskim uredom provodi se suradnja na području liječenja od ovisnosti kojima je određen uvjetni otpust iz zatvora kao i provođenje mjere liječenja za osobe koje su na uvjetnom izvršenju kazni. Izuzetno je dobra suradnja sa terapijskim zajednicama Susret i Mondo Nuovo kao i sa OB Zadar, PB Vrapče, PB Rab i KBC Sestara milosrdnica glede potrebe stacionarnog liječenja oboljelih. U sklopu provođenja preventivnih aktivnosti (u okviru programa Zdrav za 5, Mentalno zdravlje za sve i Trening životnih vještina) među učenicima osnovnih i srednjih škola na području Županije, nastavljena je dobra suradnja sa stručnim službama u školama u cilju rane detekcije i tretmana učenika sklonim rizičnom ponašanju.

Trend zlouporabe droga i vrste droga i ovisnosti koje su se tijekom prethodne godine pojavljivale na razini županije, ocjena trenda zlouporabe droga u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu

U odnosu na prethodnu godinu nije bilo značajnije promjene trenda zlouporabe droga.
Nastavljen je silazni trend u broju novoregistriranih opijatskih ovisnika. Zamijećen je porast broja osoba koji se liječe zbog uporabe dviju i više droga. Ujednačen je ukupan broj liječenih ovisnika i konzumenata u odnosu na prethodnu godinu, te je i dalje udio liječenih opijatskih ovisnika veći od 90%.

Broj i vrsta preventivnih i drugih programa koje je Služba provodila na razini županije i drugi relevantni podaci o stanju i kretanju zlouporabe droga na području županije

Služba je nastavila tijekom šk./god. 2019/2020. sa provođenjem preventivnog Programa Trening životnih vještina među učenicima petih i šestih razreda osnovnih škola na području cijele Županije. Radi se o programu univerzalne prevencije rizičnih ponašanja (pušenja, alkohola i zlouporabe droga) koji za cilj ima smanjenje učestalosti i intenziteta konzumiranja sredstava ovisnosti, kao i odgodu prvog konzumiranja.

Projekt „Mentalno zdravlje za sve“ – Nositelj projekta je Služba za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti. Program se kontinuirano provodi od 2013. godine a financira se u okviru raspoloživih sredstava RH iz dijela prihoda od igara na sreću u području prevencije, tretmana, liječenja i rehabilitacije ovisnosti te resocijalizacije ovisnika. Temelji se na psihosocijalnom tretmanu i dijagnostici osoba sa problemima mentalnog zdravlja, prevenciji mentalnih poremećaja i ovisnosti, izvanbolničkom liječenju i rehabilitaciji ovisnika u Benkovcu, Biogradu n/m, Gračacu, Obrovcu, Pagu i Zadru kroz savjetovališta mentalnog zdravlja. Opći cilj projekta je doprinijeti unapređenju mentalnog zdravlja, prevenciji i sprječavanju bolesti ovisnosti te sprječavanju nastanka i širenja spolno i krvlju prenosivih bolesti među žiteljima Zadarske županije. U 2020. godini provedene su aktivnosti predviđene navedenim programom, u obimu koje je dozvoljavala epidemija COVID-19 bolesti kako slijedi:

Preventivne aktivnosti

U 2016. god. je Vijeće za prevenciju kriminaliteta na području Zadarske županije osnovalo radnu skupinu za problematiku sigurnog ponašanja mladih na internetu, a koja je u 2017. god. pokrenula projekt „Sigurno ponašanje djece na internetu“. Služba za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti kontinuirano sudjeluje u provedbi navedenog projekta, i to u aktivnostima koje se tiču podizanja razine znanja osnovnoškolaca o mogućim opasnostima i rizičnim ponašanjima te prekomjernom korištenju interneta, uz poduku o odgovornom i samozaštitnom ponašanju. U 2020. god. su u 3 osnovne škole održana predavanja učenicima šestih i sedmih razreda na temu „Ovisnost o internetu“. Ukupno je obuhvaćeno 9 odjeljenja šestih i sedmih razreda, odnosno 113 učenica i učenika.
Provedbom programa „Zdrav za 5“ doprinosi se aktivnom mijenjanju stavova i štetnih životnih navika, utjecaju na izgradnju stavova o konzumaciji alkohola i psihoaktivnih droga, postizanju više razine znanja i svijesti o štetnosti ovisnosti o igrama na sreću, usvajanju zdravih stilova života, podizanju razine samosvijesti o odgovornosti u očuvanju vlastitog i tuđeg zdravlja, smanjenju stope ovisničkog ponašanja, nasilja i vandalizma te promociji usvajanja preventivnih navika:
-U 4 osnovne škole su u sklopu programa „Zdrav za 5“ održana preventivna predavanja pod nazivom „Nula promila“ za učenice i učenike osmih razreda. Obuhvaćeno je ukupno 9 razrednih odjeljenja, odnosno 182 učenice i učenika. Putem navedenih predavanja se učenike nastojalo upoznati s načinima djelovanja alkohola na ponašanje te s mogućim opasnostima i štetnim utjecajima alkohola. Nadalje, naglasak se stavljao na problematiku konzumacije alkohola kod mladih, pri čemu se učenike nastojalo potaknuti na samostalno promišljanje i zaključivanje o odgovornom ponašanju pri susretu s alkoholom.
-Nadalje, u 1 srednjoj školi su za učenike prvih razreda održana predavanja na temu „Ovisnost i zlouporaba droga“. Učenike se putem navedenog predavanja informiralo o problematici ovisnosti, načinom na koji se ona razvija te utjecajem različitih sredstava ovisnosti na zdravlje i život osobe. Predavanjima je obuhvaćeno 6 razrednih odjeljenja, odnosno ukupno 99 učenika i učenica.
-U 1 srednjoj školi su održana predavanja učenicima drugih razreda na temu „Opasnost skrivena u igrama na sreću“. Učenici su upoznati sa problematikom i posljedicama patološkog kockanja, nekim osnovnim principima vjerojatnosti u igrama na sreću te znakovima po kojima se može prepoznati ovisnost o kocki. Svrha navedenih predavanja je podizanje svijesti, prepoznavanje znakova ovisnosti te savjetovanje učenika vezano za ovisničko ponašanje s ciljem prevencije, odnosno djelovanja na smanjenje incidencije ovisnosti kod mladih. Navedenim predavanjima je obuhvaćeno 8 razrednih odjeljenja, odnosno ukupno 135 učenika i učenica.

Promocija mentalnog zdravlja i prevencije ovisnosti

a)Promocija mentalnog zdravlja i prevencije ovisnosti putem javnih akcija:
Prigodnim aktivnostima, a u suradnji sa svim relevantnim ustanovama i partnerskim udrugama obilježeni su: Međunarodni dan borbe protiv zlouporabe i nezakonitog prometa drogama, Mjesec ružičaste vrpce, Svjetski dan mentalnog zdravlja i Mjesec borbe protiv ovisnosti.
-Obzirom na to da zbog trenutne epidemiološke situacije u RH nije bilo moguće organizirati javnozdravstvene aktivnosti, djelatnici Službe su 26.06.2020. povodom obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama svojim korisnicima dijelili promotivne i informativne materijale, a sve zainteresirane građanke i građani koji su se željeli informirati o pitanjima vezanim uz teme ovisnosti i mentalnog zdravlja ili o preventivnim programima i radu Službe, partnerskih udruga, zajednica i institucija koje djeluju i rade u području ovisnosti, mogli su kontaktirati Službu telefonski ili putem emaila.
-06.10. 2020. su djelatnici Službe zajedno sa Ligom protiv raka Zadar sudjelovali u obilježavanju „Mjeseca ružičaste vrpce“. Na Narodnom trgu u Zadru su se ovom prigodom dijelili promotivni materijali i informativne brošure te se sve zainteresirane informiralo o radu Lige, ali i o Savjetovalištu za mentalno zdravlje.
-09.10.2020. povodom obilježavanja Svjetskog dana mentalnog zdravlja, u Kneževoj palači je otvorena tradicionalna izložba štićenika ustanova koje se bave mentalnim zdravljem - Odjela za psihijatriju Opće bolnice Zadar, Doma za

odrasle osobe Sv. Frane u Zadru, Doma za odrasle osobe u Zemuniku, Psihijatrijske bolnice Ugljan, Zavoda za javno zdravstvo Zadar te Doma za starije i nemoćne osobe Zadar.
-10.10.2020. obilježen je Svjetski dan mentalnog zdravlja. obilježavanje se odvijalo putem internetskih platformi, odnosno objavama članaka informativnog sadržaja. Također se u navedenu aktivnost uključilo učenike prvih razreda srednjih škola, i to sudjelovanjem u informativnom kvizu pod nazivom „Mentalno zdravlje“.
-Služba za mentalno zdravlje je Mjesec borbe protiv ovisnosti obilježila putem web i Facebook stranica jer radi epidemioloških mjera nije bilo moguće organizirati javnozdravstvene akcije. U sklopu obilježavanja je pokrenut i natječaj za kreativne radove za učenike osnovnih i srednjih škola Zadarske županije na temu „Tvoje boje“.

b)Promocija mentalnog zdravlja i prevencije ovisnosti putem suradnje sa školama:
Služba za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti svake godine nastoji uključiti učenice i učenike škola Zadarske županije u promotivne aktivnosti s ciljem poticanja angažmana mladih u borbi protiv ovisnosti te prevenciji problema s mentalnim zdravljem. Putem kreativnih aktivnosti mlade se nastoji informirati o navedenoj tematici te motivirati na promišljanje i aktivno sudjelovanje u stvaranju boljih uvjeta i okoline za sigurno i zdravo odrastanje djece i mladih.
-Povodom obilježavanja Svjetskog dana mentalnog zdravlja, djelatnici Službe su za učenike prvih razreda srednjih škola Zadarske županije osmislili nagradnu igru u vidu edukativnog kviza „Mentalno zdravlje“, s ciljem osvještavanja učenika o temama mentalnog zdravlja te doprinosa smanjenju predrasuda prema osobama s problemima mentalnog zdravlja. Kviz se sastojao od nekoliko edukativnih pitanja te video i tekstualnog materijala, putem kojih se učenike nastojalo educirati o temama vezanim uz mentalno zdravlje te informirati o nekim od društveno uvriježenih stereotipa koji se vežu za osobe s problemom/poremećajem mentalnog zdravlja. Razred koji je prvi točno odgovorio na sva postavljena pitanja kviza nagrađen je prigodnim nagradama.
-U sklopu obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti, pokrenut je natječaj za kreativne radove za učenike osnovnih i srednjih škola Zadarske županije na temu „Tvoje boje“, s ciljem aktivnog uključivanja mladih u borbu protiv ovisnosti davanjem vlastitog doprinosa suzbijanju ovog značajnog javnozdravstvenog problema. Učenici 7. i 8. razreda osnovnih škola i učenici od 1. do 4. razreda srednjih škola izradili su likovne i literarne radove na navedenu temu. Ukupno su prispjela 43 rada, a svi sudionici su nagrađeni prigodnim nagradama.

Savjetodavni i edukacijski rad s djelatnicima škola

U 2020. godini su održavani redovni telefonski kontakti i sastanci sa stručnim službama osnovnih i srednjih škola zbog upućivanja djece i njihovih roditelja/skrbnika u Savjetovališta, praćenja djece već uključene u tretman te zbog organizacije edukativnih predavanja i radionica.
-19.02.2020. je održan sastanak sa nastavnikom OŠ. Zadarski otoci na temu preventivnih radionica za djecu osnovnoškolskog uzrasta
-04.03.2020. Sudjelovanje na sastanku radne skupine za problematiku sigurnosti mladih na internetu Vijeća za prevenciju kriminaliteta na području Zadarske županije na teme: 1.) Aktivnosti Radne skupine u 2019. god.; 2.) Projekt „Sigurno ponašanje djece na Internetu“ – rezultati 2019. god.; 3.) Prijedlog aktivnosti u 2020. god i 4.) Razno, u Uredu načelnika PU Zadar
-14.12.2020. održan je stručni skup voditelja preventivnih programa, online na aplikaciji Zoom Cloud Meetings, na kojem je djelatnica Službe predstavila planirane preventivne aktivnosti za šk.g. 2020./21. Osim navedenog, na skupu su predstavljene sljedeće teme: „Mentalno zdravlje u doba pandemije kod učenika osnovnoškolske i srednjoškolske dobi“; „Predstavljanje projekta Medijska pismenost u vrtićima i osnovnim školama“; „Izvještaj sa stručnog skupa Nasilje u mladenačkim vezama“ te „Program rada ŽSV-a za šk.g. 2020./21.“
5.12.2020. Održan je sastanak sa stručnom službom Privatne srednje škole Nova radi dodjele nagrada učenicima 1. razreda za kviz „Mentalno zdravlje za sve“ te daljnje suradnje na preventivnim aktivnostima

Sveukupno utrošena sredstva za provedbu istraživanja iz proračuna županije: 0,00kn
Broj kaznenih djela vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 143
Broj prekršajnih prijava vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 161
Broj zapljena: 284

Vrste zaplijenjenih droga

Heroin u prahu/g - 2281,4; Kokain/g – 631; Marihuana (kanabis)/g - 49322,6; Kanabis biljka/kom – 103; Kanabis smola(hašiš)/g - 100; Amfetamin/g- 632,5; MDMA i derivati (XTC)/g – 2; MDMA i derivati (XTC)/kom – 68; Ostali lijekovi s liste/kom70; Psilocibe/g - 7,4.